

4.1 DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY - REZERVY

Obsah

4.1 DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY - REZERVY	1
SHRNUTÍ	4
LITERATURA.....	5

O dlouhodobých závazcích účtuje účetní jednotka v účtové třídě 4. Jedná se o závazky s dobou splatnosti delší, než je jeden rok. Pro tyto účely se využívají účtové skupiny 45 – Rezervy, 46 – Dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím, 47 – Dlouhodobé závazky a v neposlední řadě i skupina 48 – Odložený daňový závazek a pohledávka (pokud jde o pohledávku, jedná se o aktivum). Dlouhodobé závazky se při prvotním ocenění oceňují ve jmenovité hodnotě. K rozvahovému dni se ocení ve jmenovité hodnotě, nebo v případě dluhů z derivátových kontraktů v reálné hodnotě.

45 – Rezervy na důchody a podobné závazky

451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů

453 – Rezervy na daň z příjmů

459 – Ostatní rezervy

Rezervy jsou součástí cizího kapitálu účetní jednotky. Jedná se o současné jisté závazky na krytí budoucích výdajů. Tvorba a čerpání rezerv se zúčtuje s dopadem do výsledku hospodaření skrze provozní, případně finanční náklady. Rezervy představují zadržené částky určené na rizika (závazky), která vyplývají z podnikatelské činnosti. U těchto dluhů není zpravidla přesná částka (účetní jednotka ji odhaduje) a ani nemusí být přesně známé období, kdy bude muset účetní jednotka příslušný dluh uhradit. Rezervy se vždy vytváří dobrovolně v souladu se zásadou opatrnosti.

Rezervy mohou mít charakter krátkodobých i dlouhodobých závazků, nelze však rezervu v daném účetním období vytvořit a ještě totéž období vyčerpat. Velikost rezervy se stanoví na základě kvalifikovaného odhadu (vychází se ze současných známých skutečností). Rezervy **nesmí mít aktivní zůstatek** – rezerva nesmí být přečerpána. Tvorba rezerv zvyšuje náklady podniku a snižuje výsledek hospodaření, čerpání či rozpouštění rezerv náklady snižuje, tzn., zvyšuje výsledek hospodaření. Rezervy podléhají dokladové inventuře – zkoumá se jejich výše a odůvodnitelnost.

Tím, že účetní jednotka vytvoří rezervy, zadrží část zisku, který nebude možné rozdělit vlastníkům. (Výjimkou jsou tzv. zákonné rezervy, např. rezerva na opravy dlouhodobého majetku. Částka odpovídající vytvořené rezervě musí být deponována na zvláštním bankovním účtu). Rezervy lze členit dle účelu na účelové (např. rezerva na důchody, daň z příjmů, na soudní spory atd.) a na ostatní (obecné). Podle zákona o rezervách se rezervy člení na rezervy zákonné a rezervy ostatní.

Představitelem zákonné rezervy jsou např. rezervy na opravu dlouhodobého hmotného majetku. Výhodou zákonných rezerv je skutečnost, že tvorba těchto rezerv je daňově uznatelným nákladem.

Mezi ostatní rezervy patří například rezervy na záruční opravy, soudní spory, odstraňování škod ekologických zátěží, zákaznické bonusy, náhrady za nevybranou dovolenou, důchody, daně z příjmů. Tvorba ostatních rezerv není daňově uznatelným nákladem, jedná se pouze o účetní náklad. Podnik například prodává své výrobky a bude muset po dobu dvou let provést záruční opravy. V tomto případě bude po danou dobu evidovat vytvořenou rezervu. Po skončení doby nevyčerpanou část rezerv zruší.

451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů

Jedná se o pasivní rozvahový účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s tvorbou a čerpáním zákonných rezerv. Tvorba rezerv se účtuje do nákladů a tento náklad je daňově uznatelný. Tj. o jeho výši se sníží daňový základ dané účetní jednotky. Mezi zákonné rezervy patří:

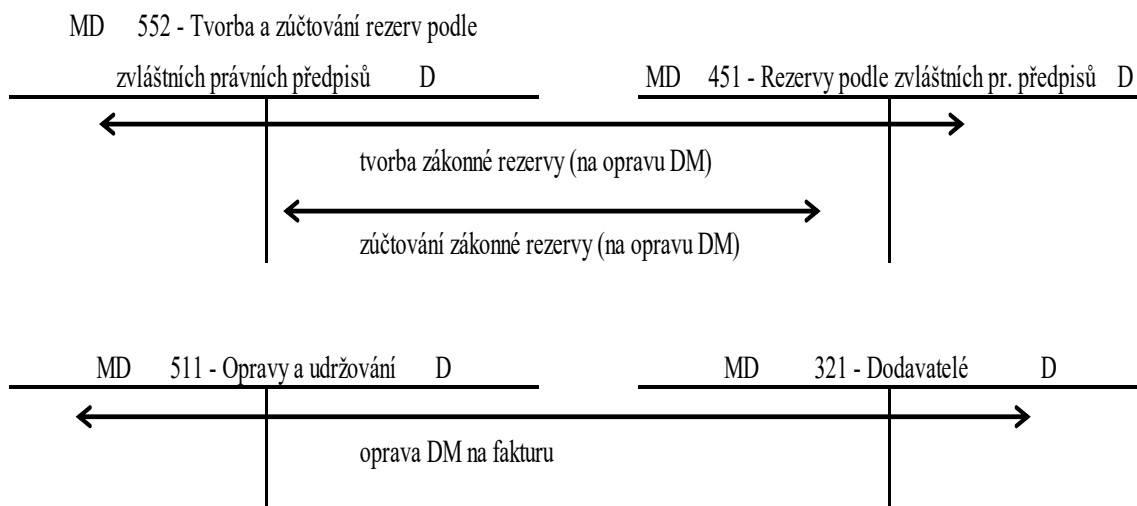

- bankovní rezervy,
- rezervy v pojišťovnictví,
- rezerva na opravy hmotného majetku,
- rezerva na pěstební činnost,
- rezerva na odbahnění rybníka,
- rezerva finančních prostředků na sanaci pozemků dotčených těžbou,
- rezerva na vypořádání důlních škod.

Rezervy podle zvláštních právních předpisů se vytvářejí procentem z určeného základu nebo v absolutní částce, pokud právní předpis přímo nestanoví způsob jejich tvorby. ÚJ ve svém vnitřním předpisu stanoví pro jednotlivé rezervy jejich výši a způsob jejich vytváření a používání. Aby bylo možné tento náklad považovat za daňově uznatelný, je nezbytné, aby účetní jednotka měla vytvořený zvláštní bankovní účet, na kterém bude každé účetní období deponovat peněžní prostředky v hodnotě vytvořené rezervy.

Rezervu na opravy hmotného majetku může tvořit poplatník, která má k majetku vlastnické právo, je organizační složkou státu, podílovým fondem nebo je pachtýřem hmotného majetku (pacht obchodního závodu). Tyto rezervy nelze vytvářet na hmotný majetek určený k likvidaci, v případě oprav (v důsledku škody, pravidelné opravy) nebo u majetku, k němuž má vlastnické právo poplatník v konkurzu.

Rezervu lze tvořit pouze k majetku, který pro účely daňového odpisování byl zařazen do 2. odpisové skupiny a výše. Výše je rovna podílů rozpočtu nákladů na opravu a počtu zdaňovacích období do provedení opravy. Minimální doba tvorby rezervy činí 2 roky. Maximální doba tvorby rezervy je 3 až 10 let. Účetní operace související s tvorbou a zúčtováním zákonných rezerv jsou znázorněny na obrázku 1.

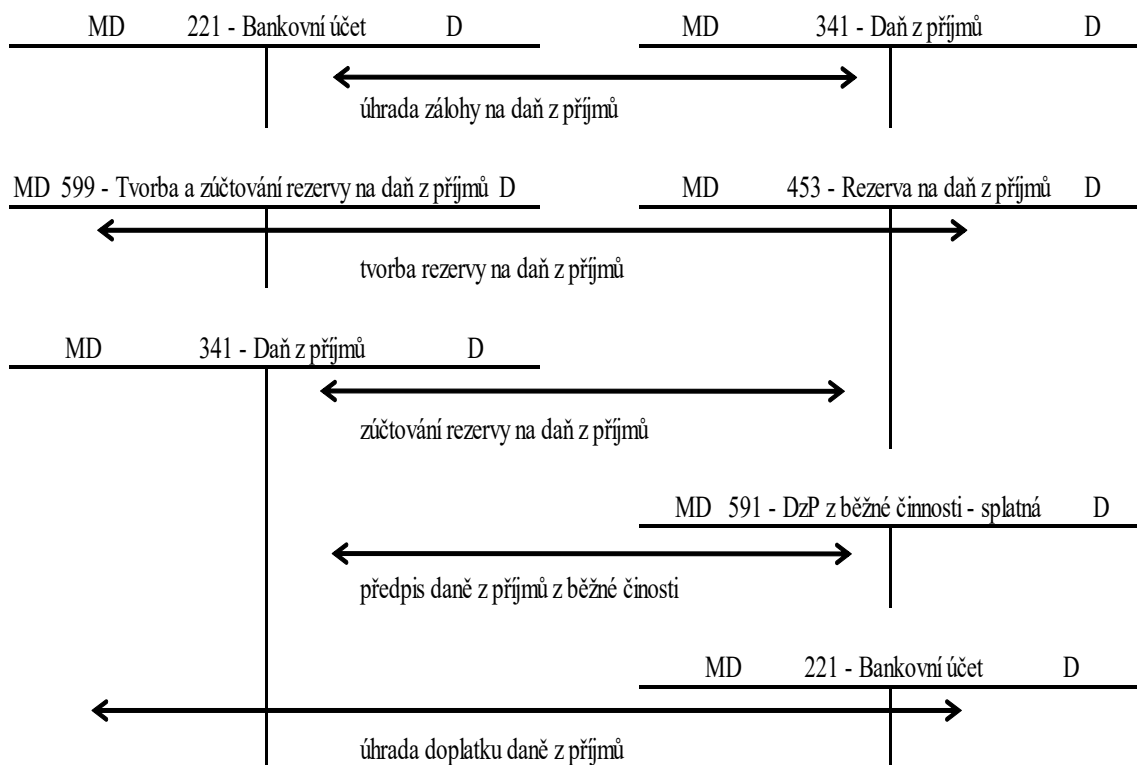

Obrázek 1 Tvorba a zúčtování zákonných rezerv

Zdroj: Vlastní zpracování.

453 – Rezervy na daň z příjmů

Jedná se o pasivní rozvahový účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s tvorbou a čerpáním ostatních rezerv. Tvorba rezerv se účtuje do nákladů a tento náklad není daňově uznatelný. Podnikatelský subjekt si vytváří rezervu na daň z příjmů právnických osob. Účetní operace související s tvorbou a zúčtováním ostatních rezerv jsou znázorněny na obrázku 2.

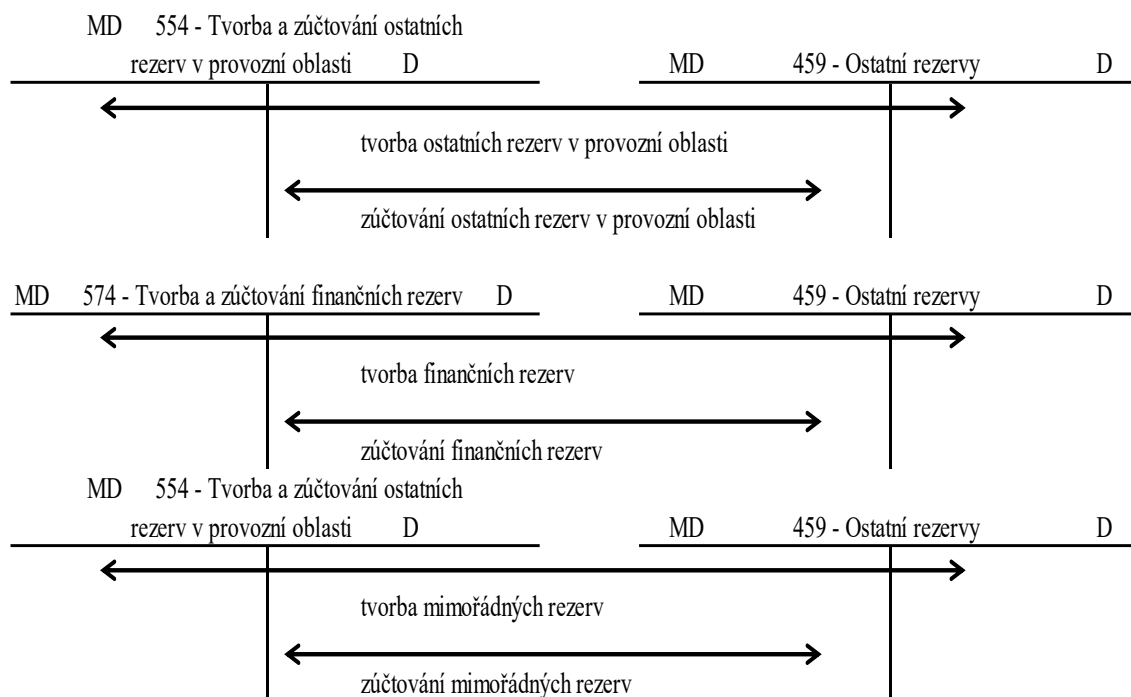

Obrázek 2 Tvorba a zúčtování rezervy na daň z příjmů

Zdroj: Vlastní zpracování.

459 – Ostatní rezervy

Jedná se o pasivní rozvahový účet. Používá se pro zaznamenání hospodářských operací spojených s tvorbou a čerpáním ostatních rezerv. Tvorba rezerv se účtuje do nákladů a tento náklad není daňově uznatelný. Podnikatelský subjekt si vytváří např. rezervu na záruční opravy produktů, které prodává. Účetní operace související s tvorbou a zúčtováním ostatních rezerv jsou znázorněny na obrázku 3.

Obrázek 3 Tvorba a zúčtování ostatních rezerv

Zdroj: Vlastní zpracování.

SHRNUTÍ

O dlouhodobých závazcích účtuje účetní jednotka v účtové třídě 4. Jedná se o závazky s dobou splatnosti delší, než je jeden rok. Pro tyto účely se využívají účtové skupiny 45 – Rezervy, 46 – Dlouhodobé bankovní úvěry, 47 – Dlouhodobé závazky a v neposlední řadě i skupina 48 – Odložený daňový závazek a pohledávka (pokud jde o pohledávku, jedná se o aktivum). Dlouhodobé závazky se při prvotním ocenění oceňují ve jmenovité hodnotě. K rozvahovému dni se ocení ve jmenovité hodnotě, nebo v případě dluhů z derivátových kontraktů v reálné hodnotě.

V účtové skupině 45 – Rezervy se sledují jisté závazky s nejistou částkou a případně i obdobím, ke kterému nastanou. Částka k zúčtování v okamžiku tvorby rezervy je stanovena odhadem. Tvorba i čerpání rezerv mají dopad do výsledku hospodaření. Nesmějí mít aktivní zůstatek. Podléhají inventarizaci – pokud pominul důvod, pro který

byla rezerva tvořena, a na účtu rezervy je evidován zůstatek, rezerva musí být rozpuštěna. Rezervy lze členit na zákonné a ostatní.

LITERATURA

HASPROVÁ, Olga a Zdeněk BRABEC. *Základy účetnictví podnikatelských subjektů*. Vydání 2. aktualizované. Liberec: Technická univerzita v Liberci, Ekonomická fakulta, Katedra financí a účetnictví, 2019. ISBN 978-80-7494-490-1.

